אגרות הראי"ה - כרך א' - אגרת ד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ליל יום ב', פרשת חיי שרה (תרנ"ד, זיימל)
נמען: אביו, ר' שלמה זלמן הכהן קוק

הרב קוק מספר לאביו שבני הבית בריאים, ושבנו הקטן (צבי יהודה) כבר יודע אותיות. רוב האגרת עוסקת בחותנו, האדר"ת, רב פוניבז': האדר"ת קיבל רבנות במיר, אבל בני פוניבז' עיכבו אותו בכוח ולא נתנו לו לצאת, והעניין עדיין לא הוכרע. בדרשת הפרידה שלו הציע האדר"ת לבני העיר לקבל את הרב קוק לרב במקומו. הרב קוק מבקש מאביו מכתבים תכופים ואת תפילתו.

עיקרי הדברים

- חדשות משפחה, וראשית לימודו של בנו.
- המחלוקת על מעבר האדר"ת מפוניבז' למיר.
- המלצת האדר"ת על הרב קוק כממלא מקומו.

נוסח האגרת עם ביאור

בגרסה זו משולב ביאור בתוך נוסח האגרת. הביאור מופיע כך: [בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת] והוא אינו חלק מלשון האגרת.

בעה"י[1] אור ליום ב' חיי שרה (תרנ"ד[2], זיימל). שלו' וברכת ד' על ראש כבוד אדוני אבי עט"ר[3] חמדת לבבי ונפשי, הרב המופלג בתוי"ר[4], אוצר נחמד מלא עצה ותושי', כש"ת[5] מוהר"ר[6] שלמה זלמן [אביו של הרב קוק, הרב שלמה זלמן הכהן קוק] שליט"א[7] הכהן. יברכהו ד' ומקודש ישלח עזרו, להצליחו בכל פינותיו ולנהלו על מי מנוחות. יקרת נעימת ימין מר אבא עט"ר שליט"א הגיעני יום ועש"ק[8] העבר לשמחת לבבי ונפשי. ב"ה[9] עמנו החוה"ש[10], כה לחי. בני הילד שי'[11] [הרצי"ה, שהיה אז כבן שלוש] ב"ה בחו"ש[12] וכבר יודע הוא איזה אותיות, ת"ל[13] כי יתן אותותיו אותות דעה ושכל טוב במעלליו יתנכר, יזכנו השי"ת[14] לגדלו לתורתו ועבודתו כחפץ לבבי

---

1 בעה"י - בעזרת השם יתברך
2 תרנ"ד - השנה תרנ"ד (1893/1894)
3 עט"ר - עטרת ראשי
4 בתוי"ר - בתורה ויראה
5 כש"ת - כבוד שם תפארתו
6 מוהר"ר - מורנו הרב רבי
7 שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
8 ועש"ק - וערב שבת קודש
9 ב"ה - ברוך השם
10 החוה"ש - החיים והשלום
11 שי' - שיחיה
12 בחו"ש - בחיים ושלום
13 ת"ל - תודה לא-ל
14 השי"ת - השם יתברך

ונפשי. ואשר שאל אדוני מ״א שי׳ ע״ד[15] מצב כמ״ח הגנ״י[16], [חותנו של הרב קוק, הרב אליהו דוד רבינוביץ-תאומים (האדר"ת), רבה של פוניבז', שהתקבל לרבנות מיר] הדבר עומד בשיקול כמו שהי׳[17]. הוא שי׳ רצונו לקיים מאמרו וקישורו ולצאת לעיר מיר, אבל בני פאניוועז, כנהוג בעיר אשר אין לה תביעה ושנאה על הרב, אז כשנשמע דבר צאתו תתחזק האהבה מטבע ישראל קדושים שי׳ האוהבים באמת את כל לימודי ד׳. וכבר בש״ק[18] פ׳ תבא קודם ר״ה[19] באנו, ע״פ[20] מכתביו שכ׳[21] שיצא למז״ט[22] על ר״ה לק׳ מיר, ובאתי אנכי וכ׳[23] גיסי הרה״ג[24] שי׳ ועוד שאריו לברך ולהתברך, וגם דרוש דרש גדול ונפרד בברכה ותוכחה כראוי, אבל בני העיר הסכימו שלא להניחו לנסוע בחזקה, ולא השיג מי שיטלטל חפציו לבית-המסילה ולא עגלה לנסוע, ובהכרח נשאר. אבל לא הבטיח להם מאומה, רק הוא באחת כי כ״ז[25] שלא ימחלו לו בני ק׳ מיר על קישורו אתם, או שיצא מד״ת[26] שהם זוכים (בני פאניוועז), אך אז יוכל להשאר אצלם, ובני מיר כותבים מכתבים בקפידא גדולה שיבא אצלם, והדבר נוטה יותר שסוף סוף יצא בעה״י, אך הימים ימשכו ולא נוכל לשער עד מתי, אבל איזה חדשים יעברו ודאי באפס מצב קבוע, כ״ג מ״ח[27] שי׳ הגדיל לעשות עמדי הצעיר כבוד גדול באהבתו, כי בעת דרש דרשתו להפרד, והי׳[28] פומבי גדול של כל בני העיר כמעט, בש״ק (אני לא הייתי אז בבהמ״ד[29]), הציע לפניהם בדרך עצה ובקשה שטוחה, שיקבלו אותי הצעיר ושפל-ערך לשבת על כסא כבודו [האדר"ת הציע לבני פוניבז' לקבל את חתנו, הרב קוק, לרב תחתיו] בצאתו לשלו׳[30] בעה״י. ואיך יפול דבר נדע בע״ה[31] בימים הבאים על״ט[32], כי לא לאורך יוכל להמשך מצב כזה בריפוף, ודי יתן הטוב ברחמיו. אבקש מאד מכא״א[33] לפקדני במכתבים תדירים מבשרי שלו׳[34] וברכה לשמח נפשנו, ויודיענו בטובו מהלך נסיעתו ופרשת דרכו ומהלך העסק הק׳[35] בכלל. נא להיות חסד אדוני להזכירני בתפילתו הזכה לאמץ כחי לתורה. אין הענין והזמן גורם להאריך, ע״כ[36] אקצר ואו״ש[37] כנפש

---

15 ע״ד - על דבר
16 הגנ״י - הגאון נרו יאיר
17 שהי׳ - שהיה
18 בש״ק - בשבת קודש
19 ר״ה - ראש השנה
20 ע״פ - על פי
21 שכ׳ - שכבוד
22 למז״ט - למזל טוב
23 וכ׳ - וכבוד
24 הרה״ג - הרב הגאון
25 כ״ז - כל זה
26 מד״ת - מדברי תורה
27 מ״ח - מרחשון
28 והי׳ - והיה
29 בבהמ״ד - בבית המדרש
30 לשלו׳ - לשלום
31 בע״ה - בעזרת השם
32 על״ט - עלינו לטובה
33 מכא״א - מכל אחד ואחד
34 שלו׳ - שלום
35 הק׳ - הקטן
36 ע״כ - על כן
37 ואו״ש - ואומר שלום

אדוני אבי הרוממה ונפש בנו עבדו דורש״ת[38] באה״ר[39] חותם בכבוד ומורא ומצפה למכתב נעמו.

אברהם יצחק הכהן קוק

נוסח האגרות וההערות: אגרות הראי״ה, כרכים א׳-ד׳

38 דורש״ת - דורש שלומו ותורתו

39 באה״ר - באהבה רבה